

Silgrisslan

Pedagogiskt material



Sillgrisslan 5 - 9 år

Pedagogiskt material

Minnesrunda - Vad minns vi från föreställningen?

Ni sitter i en ring, låt barnen i tur och ordning berätta något de kommer ihåg från föreställningen. Till hjälp kan ni ha en "berättarsten" eller "magisk boll", den hjälper till att hålla turordningen. Eller så kanske något av barnen som inte vågar prata högt ändå vågar viska till stenen/bollen? Om hen inte vill säga något alls så skickas stenen bara vidare till nästa barn.

Om barnen inte vet vad dom ska säga eller har svårt att minnas, så kan du hjälpa till, antingen genom att ställa frågor. Du kan också berätta vad du minns, och på så sätt ge exempel som kan få igång minnet. Är det svårt att förstå vad barnen menar eller vill säga, hjälp då genom att fråga. Lyssna aktivt och håll det positivt. Vad minns du? Vad kommer du ihåg från föreställningen? Vad gjorde dom? Vilka färger och ljud kommer du ihåg?

Alla minnen eller reflektioner är lika viktiga! Undvik att "rätta" barnen eller rätta till deras berättelser.

Om den lilla Sillgrisslan

Samtal med barnen om mod och att våga.

I föreställningen vågar sillgrisslan först inte hoppa ut från boet och därför berättar dens mamma en saga för den. Hur känns det att inte våga något? Har du varit med om något som du gärna skulle vilja göra men inte vågade?

Tillslut när mamman har berättat sagan för sillgrissleungen vågar den hoppa - Har du varit med om att våga göra något som du först inte vågade och hur kändes det? Vad är det som gör att man vågar eller inte vågar göra något?

Vad innebär det att vara modig?

Ta gärna hjälp av färger och former, rita, lek och känn på de olika känslorna. Vilken färg har modet?

Leka fågel

Låt barnen få prova på saker som en fågel gör, kanske tittar ni på olika fågelbilder och sedan härmar, flyga med armarna. putsa fjädrarna, låt som fåglar. Hur ligger fågeln och sover? Hur skulle det kännas att ha vingar istället för armar?

Mer om fåglar

Ta reda på vilka fåglar som finns i ert närområde, hur länge bor de fågelungarna i boet? Vem matar dem, mamman eller pappan? Rita och måla, och ge er ut på fågelspaning. Räkna fåglar under en veckas tid. Hur många fåglar ser ni på en dag?

Fakta om Sillgrisslor

Latinskt namn:

Uria aalge - Släktnamnet "Uria" var det grekiska namnet på en sjöfågel. Artnamnet "aalge" härleds av det danska namnet "alke".

Typiska kännetecken:

40-45 cm. Vingspann 60-70 cm. Svart med vit buk. Havsfågel med spetsig näbb.

Finnes:

Vistas mest på havet, men för häckningen söker den sig till klippiga öar vid några få kolonier vid Sveriges ostkust som runt Gotland, Karlsöarna, utmed Västerbottenkusten, Uppland och Södermanland. Den nordligaste kolonin finns på ön Bonden utanför Västerbottens kust.

Äter:

Främst skarpsill.

Läte:

Talför vid kolonierna med upprepat nasalt "wha-wha-wha" som övergår i ett råmande läte.

Häckar:

På branta fågelberg i kolonier som ofta uppgår till tusentals par. Ett päronformat ägg läggs direkt på klipphylla. Båda föräldrarna ruvar och matar ungen som aldrig lämnas obebvakad. Sillgrisslan är den enda svenska fågel som ruvar stående. På klipphyllorna tillkämpar sig varje par ett litet revir under hårda strider som huvudsakligen försiggår tidigt på våren, kort efter ankomsten.

Äggläggningen sker i maj och juni. Det enda ägget är päronformat och mycket stort i förhållande till fågel. Skalets grundfärg kan vara grönaktig, blågrön eller gulaktig, och det är bestrött med talrika fläckar och snirklar i olika nyanser av svart, brunt och grått. Ägget läggs direkt på berget, och dess form gör att det tenderar att rulla i cirklar vilket minskar riskerna för att det skall rulla ned från hyllan och gå förlorat. Många ägg faller dock ned, men fågel kan kompensera förlusterna genom att lägga om, och förloras även det andra ägget kan den ofta lägga ett tredje. Ruvningstiden är ca. 30 dygn. Under ruvningen sitter sillgrisslan med ryggen mot havet och bröstet mot bergväggen samt låter ägget ligga på tvären över bägge fötterna. Vingarna är sänkta så att handpennorna vilar mot berget, vilket bidrar till att hindra ägget från att rulla bort. När fåglarna i ett par avlöser varandra vid ruvningen går de också ytterst försiktigt till väga.

När ungen är ca. två till tre veckor gammal lämnar den boet. Den kan ännu inte flyga utan hoppar ut från klipphyllan, ibland flera tiotals meter, och landar på stranden eller i vattnet där föräldrarna väntar. Detta sker i slutet av juni och i början av juli under sen kväll/tidig natt i skydd av mörkret. Trots det ofta höga fallet klarar sig nästan alla ungar. Endast ca 1 procent förolyckas. Därefter simmar de tillsammans ut till havs där hanen tar hand om ungen tills den är stor nog att klara sig själv.

Under senare hälften av 1800-talet var sillgrisslan nära att genom hänsynslöst skytte och äggplundring helt utrotas som häckfågel i Sverige. T.ex. hade beståndet på Stora Karlsö gått ned till endast ett par tiotal fåglar. I sista stund räddades arten genom att denna häckplats från och med 1880 blev skyddad. Därefter har stammen ökat och även spridit sig till nya områden.

De största kolonierna finner man i lodrätt stupande klippväggar med talrika hyllor och nischer, såsom fallet är exempelvis på Karlsöarna och i de norska fågelbergen.

Huvudmängden av våra sillgrisslor tillbringar vintern i södra delen av Östersjön, men ett mindre antal kan söka sig ut genom Öresund och göra strövtåg i Nordsjön eller längs Norges kuster. Hanen och ungarna simmar hela vägen till vinterkvarteren medan honorna flyger dit senare. Redan i februari kan enstaka sillgrisslor börja inspektera häckplatserna, men huvudmängden återvänder först i april.

Populationsstorleken i Östersjön är beroende av tillgången på skarpsill. När det finns mycket skarpsill finns det många häckande sillgrisslor och vice versa. Den är en duktig dykare och man har observerat sillgrisslor på ned till 180 meters djup. Under 1990-talet räknades antalet till ca. 15.000 häckande par i Sverige.

Sillgrisslan är den av våra fåglar som i genomsnitt blir äldst. Det finns de som blir över 40 år och man har konstaterat häckande sillgrissla som är 38 år.

Ett hot mot sillgrisslan under främst vintern är att många fåglar fastnar i fiskenät och drunknar. Ett annat hot, som för många havsfåglar, är fisketrycket på bytesfisken.

Sillgrisslan har även kallats snipalka, sillknipa och lomvia

Källa: www.fageln.se

Vill du veta mer om sillgrisslor?

<http://www.wwf.se/wwfs-arbete/arter/1126147-sillgrissla>